

Список литературы

1. Коменский Я.А. Избранные педагогические сочинения: В 2 т. — М.: Педагогика, 1989. — 215 с.
2. История философии в кратком изложении. — М.: Педагогика, 1991. — 246 с.
3. Сухомлинский В.А. 100 советов учителю. — Киев: Киев. пед. ин-т, 1979. — 179 с.
4. Соколов В.В. Европейская философия 15–17 веков. — М.: Педагогика, 1984. — 356 с.
5. Песталоцци И.Г. Избранные педагогические сочинения: В 2 т. Т. 1. — М.: Педагогика, 1981 — 316 с.
6. Савчук Н.В. Инновационные методы развития творческих способностей учащихся в процессе профессионального образования: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. — М., 2002. — 18 с.
7. Крутецкий В.А., Баласова Е.Г. Педагогические способности, их структура, диагностика, условия формирования и развития. — М.: Просвещение, 1991. — 348 с.
8. Абдыров А.М. Психолого-педагогические основы профессиональной деятельности: Учеб.-метод. пособие. — Астана: АТУ, 2001 — 145 с.

ӘОЖ 159.954.4:371.212

С.А.Нұржанова

С.Сейфуллин атындағы Қазақ агротехникалық университеті, Астана

ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫ СТУДЕНТТЕРІНЕ ҚАЗЖЕТ КРЕАТИВТІЛІК САПАСЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ ПРОБЛЕМАЛАРЫ

В статье рассматриваются теоретические аспекты формирования креативности будущих специалистов, дается определение креативности как способности, отражающей свойства индивидов создавать оригинальные ценности, принимать нестандартные решения, выходить за пределы известного, как интегрального свойства личности. А также рассматривается влияние окружающей среды на формирование и развитие креативного мышления студентов и использование инновационных методов обучения, которые оказывают определенное воздействие на креативность.

The author of the article considers the levels of developing the personal creative qualities. He gives the conception of creativeness. The exercise game for the definition of the creative level is offered. The researcher's works are analyzed, which are considered the activity and mechanism of creativeness. As well as is considered influences surrounding ambiances on shaping and development creative thinkings student and use innovates methods of the education, which renders the certain influence on creative.

Қазіргі кезде мамандық атаулының барлығы бейімділікті, ептілікті, шапшаңдықты, ерекше ой қызметін, мол шығармашылық мүмкіндікті қажет етеді.

Еліміздің әлеуметтік-экономикалық дамуының стратегиялық бағыттарына сәйкес білім беру жүйесін дамыта отырып, әлемдік білім кеңістігіне ықпалдастырудағы негізгі бағдар — адамды қоғамның ең маңызды құндылығы ретінде танып, оның рухани жан дүниесінің дамуына, көзқарастары мен шығармашылық әлеуетінің, танымдық біліктілігі мен мәдени құндылықтарының жоғары деңгейде дамуына, жеке тұлғасының қалыптасуына жағдай жасау.

Шығармашыл оқытушы студенттердің өзіне деген сенімін арттырып және іс-әрекетін демеп, қабілетін дамытып, шығармашылық жұмысының бастамасын дамытуға жағдай туғызатын негізгі тұлға болып табылады. Жалпы педагогикалық процесте шығармашылық мәселесі маңызды орын алады. Озат ұстаз тұлғалардың шығармашылық қабілетін дамыту барысында оқыту мен тәрбиелеу әдістерінің жаңа түрлерін іздей отырып, өзі шығармашылықты тұлға болып дамиды.

Еліміздің болашақ, елеулі азаматын, кәсіби шығармашылық тұрғыда жан-жақты жетілген жеке адамды даярлауда мектеп кезіндегі оқу үрдісін тиімді ұйымдастырудың алатын орны ерекше екендігі даусыз. Сондықтан бала бойындағы шығармашылық қабілеттің жандануына жол ашу, жағдай жасау керектігі жайында ғұлама психолог-педагог ғалымдардың еңбектерінде ерте кезден-ақ баяндалып жүр.

Ұлы ойшыл Абай «Тегінде адам баласы адам баласынан ақыл, ғылым, ар, мінез деген нәрселермен озбақ. Одан басқа нәрселермен оздым ғой демектің бәрі де — ақымақтық» дегенде айтпағы, озық ойлы адамның басқалардан жоғары тұратындығы екендігі. Тек мұндай ойшыл адам өздігінен қалыптаса алмайды. Оның танымдық қажеттілігін сусындатып орта болғанда ғана адамның ізденісінде мән бола бастайды.

Көрнекі педагогтар К.Д.Ушинский, Ы.Алтынсарин шығармаларында қабілеттерді дамытудың жолдары қарастырылса, оқушы шығармашылығына бағыт-бағдар беруді ең алғаш білім мазмұнына енгізген Мағжан Жұмабаев болатын. Ол: «Жаратылыстың құшағында, меруерт себілген көк шатырдың астында, хош иісті жасыл кілем үстінде, күнмен бірге күліп, түнмен бірге түнеріп, желмен бірге жүгіріп, алдындағы малымен бірге өріп, сары сайран далада тұрып өсетін қазақ баласының қиялы жүйрік, өткір, терең болуға тиіс», — деп қазақ баласының бойындағы шығармашыл тұлғаға сай қасиеттерді атап өтеді.

Бұл мәселе белгілі психологтар мен ғалымдар Л.С.Выготский, С.Л.Рубинштейн, А.Г.Ананьев, А.Н.Леонтьев, В.А.Сластенин, А.В.Крутецкий, Ю.Л.Львова, республикамыздағы танымал ғалымдар М.М.Мұқанов, Н.Д.Хмель, С.В.Илларионов еңбектерінің өзегі болып табылады.

Шығармашылық мәселені белгілі тәсілдермен шешуге болмайтын жағдайда туындайды. Шығармашылық, яғни жаңа тапқыр шешім қабылдауға әкелетін әрекет, — әр түрлі деңгейде, бірнеше кезеңдерден тұратын күрделі психологиялық үрдіс. Осы мәселені зерттеген ғалымдар педагогикалық шығармашылық төмендегідей кезеңдерден тұратынын анықтаған:

- педагогикалық ойдың пайда болуы; түпкі ойды талдау; педагогикалық ойды әрекетке айналдыру; шығармашылықтың нәтижесін талдап бағалау (В.А.Кан-Калик, Н.Д.Никандров);
- жаңалықты көру; педагогикалық өнертапқыштық, құрастыру; жетілдіру (В.И.Загвязинский).

Бұл кезеңдерде қызығушылық, интеллект, қажетті білімді тез арада меңгере білу, байқампаздық, ойлау операцияларын іске қоса алу, тапқырлық, энтузиазм, табандылық, еркіндік пен өзіне деген сенушілік сияқты тірек сапалардың болуы шығармашылық әрекетті нәтижелі етеді.

Шығармашылық әрекетте болашақ маман өз еңбегіне сыни тұрғыдан қайта қарауы, қанағат табуы, оны орындаудағы дербестігі, жағымды мотивацияның қалыптасуы, тағы басқа орын алады. Сонымен қатар шығармашылықта болашақ маманның төмендегідей психологиялық сапалары дамиды: жалпы білімнің тереңдігі, сараланған арнайы білімдер, дамыған ақыл-ой қабілеттері мен оның икемділігі, өнертапқыштыққа және еңбектегі жаңалыққа қуана білу, мәселені терең түсіне білу және оны шешудің ең тиімді жолын тандау алу, эмоциядағы қалыптылық, шыдамдылық, бастаған істі аяғына дейін жеткізе алу, тәуекелге бел байлай білу, саналылық, белсенді өмірлік позиция [1].

Педагог еңбегі — ғылым, педагогикалық өнер, таланттылық сияқты элементтерден тұратын әр қырлы әрекет. Білім мен тәрбие беруде белгіліні өзгертіп, жаңадан жаңаны тудырушы, суреткерлік шығармашылықтың белгісі. Ескілікті елемей жаңа жолмен жүруге бағыт алу, біртүрлілікті қабылдамау, ойлап табу, тудыру, жасап көру — жаңашыл педагогтың кәсіби міндеті.

Дұрыс мақсат қойып, нәтижені интуитивті түрде жобалай алу, тұлғаның дамуының іргелес аймағына сәйкес болып, қызыға еңбек етуге әкелетін сабақ жоспарын құру, ұйымдастыра алу — сөзсіз, шығармашылықтың нәтижесі.

Қазіргі уақытта шығармашылықтың ең маңызды анықтамасына келесі жатады: «Шығармашылық — индивид пен оның мәдениетіне маңыздылықпен жаңашылдық әкелетін іс-әрекет». Өте жиі шығармашылық түсінігі «креативтілік» түсінігімен ауыстырылады.

Қазіргі күні өндірісте, әлеуметтік қызмет, білім беру мекемелерінде және басқа да әлеуметтік институттарда жауапты кәсіпқойлар ғана емес, сонымен қатар креативті потенциалды мамандар қажет. Ғылыми және арнайы әдебиеттерді талдасақ, «креативті тұлға», «креативті ойлау», «креативті маман» деген сияқты жаңа терминдердің пайда болғанын көруге болады. Оқыту мен тәрбиелеу процесінде болашақ маман креативтілігін дамытудың қажеттілігі қоғам талабынан туындайды.

Кез келген қоғамның әлеуметтік-экономикалық дамуының табыстылығы оның азаматтарының шығармашылық қабілеттеріне, шығармашылық потенциалдарында байланысты болады. Сондықтан да студент креативтілігін тиімді дамыту тек педагог өзінің жеке басының ерекшеліктеріне ғана емес, оқыту-тәрбие жүйесінің негіздейтін педагогтің креативтілік сипатына да тәуелді болады.

«Креатив» ұғымын қарастыру барысында сан алуан ғылыми зерттеулердің бір-екеуіне ғана тоқталу мүмкін емес. Аталған ұғымның өзі адамның жеке қасиеті ретінде ХІХ ғасырдың 30-жылдары мен ХХ ғасырдың 60-жылдарынан бері кең ауқымда зерттелініп келеді. Мәселен, көп зерттеулерде креативтілік адамның жеке қасиеті ретінде, мінез бітістері мен жалпы қабілеттермен теңдестіріледі.

Атақты ғалымдар М.С.Бернштейн, Е.Б.Евладов, Я.А.Понамарев, С.П.Торренс, К.Д.Роджерстер креативтілікті жеке тұлғаның өмір ағымында, жүре байқалатын ерекше қасиеті немесе жеке адамның мінез-құлқы сипаттамасы ретінде қарастырады.

Ал, Д.Б.Богоявленская, А.В.Брушлинский, О.К.Тихомиров «креатив» және «шығармашылық потенциал» ұғымдарын бір-бірінен бөлмей, оларды шығармашылық әрекетке бағытталған интеллектуалды-шығармашылық алғы шарттары ретінде қарастырады.

Л.Терстоунның зерттеулерінде креативті қабілеттер интеллектуалды қабілеттермен пара-пар еместігі айтылып, креативтіліктің мынадай көріністерін ұсынады:

1. Қабылдау жылдамдығы, идеяларды жүйелей алу.
2. Танымдық белсенділіктің интеллектуалды факторлары (зейін концентрациясы, креативтілік т.б.).
3. Жаңа идеяларға сезімталдық.
4. Сананың ерекше күйі [1].

Дж. Гильфорд өзінің интеллект құрылымының моделінде бұл екі түсінікті қарастырып, танымдық қабілетті ойлаудың конвергентті типімен, ал креативтілікті дивергентпен байланыстырады [2].

Конвергентті ойлау — проблеманың бір типінің шешімін анықтауға бағытталған ойлау.

Дивергентті ойлау қиялдауға сүйене отырып, көптеген мүмкін болатын шешімдерді біріктіреді.

Ол негізгі төрт сапаларымен сипатталады.

- 1) Шапшаңдылықпен.
- 2) Икемділікпен (әр алуан идеяларды ұсыну).
- 3) Біртумалық (жаңа, стандартты емес идеяларды ұсыну).
- 4) Нақтылық (өз идеясын аяқтау).

П.Торренс креативтілік ойлауды ынталандыруда мұғалімнің басшылыққа алатын бес принципін бөліп көрсетеді:

- керемет төтен сұрақтарға зейін қою;
- айрықша идеяларға құрметпен қарау;
- идеяларының құнды екендігін көрсету;
- өз беттерінше оқуға жағдай жасау;
- баға қойылмайтын тәжірибелер мен оқуға уақыт беру.

Креативтілікті қалыптастыру мәселесіне сәйкес жазылған еңбектерді саралай келе, креативтіліктің құрылымдық бөліктерін бөліп көрсетуге болады: ойлаудағы, қылықтағы еркіндік пен өзбеттілік, аса сезгіштік, ой ұшқырлығы, жаңаға ұмтылушылық, шығармашылық қабілеттер, өзіндік ой-пікірлерде тұра білу, өзіне сын көзбен қарау, біртума ойлау икемділігі, қисынды ойлау, жаңаны сезгіштік, күмәншілдік, әр нәрсеге күмән келтіру т.б.

Қазіргі кездегі психологиялық-педагогикалық еңбектерден «креативтілік» ұғымының әрі қарай толығырақ түскенін аңғаруға болады. Креативтілік жаңа өнім алатын адамның интеллектуалдық қабілеті ғана емес, оның психикалы толысқандығының белгісі ретінде де қарастырылады. Креативтіліктің белгілеріне ғалымдар өнертапқыштық бастамалылық, интуиция, болжай алушылық, прогностикалық ойдың, сезімнің еріктілігі мен еркіндігі, тапқырлықты жатқызады.

Сонымен, креативтілік — маңызды сипатты ойлаудың ерекшелігі, ойлау процестерінің ерекше сапасы, адамның жоғары белсенділігі, индивидтің ерекше жаңа, біртума құндылықтарды құруға, стандартты емес ойлауға деген терең құрылымын бейнелеуші қабілет [2].

Қазіргі кезеңде жеке тұлғаның креативтілігін, шығармашылық дербестігін қалыптастыру өте маңызды, күрделі және көп салалы мәселе болып есептеледі. Креативтілікті қалыптастыру шығармашылыққа жетелейтін қабілеттер мен шығармашылық қызметі сапасын анықтайтын, жаңаны тану мен жасауға бейімделуге апаратын әрбір жеке тұлғаға тән интеллектуалдық үрдіс ретінде сипатталады.

Демек, жаңа педагогиканың мақсаты баршаға мәлім білімді игерту және студенттердің біліктері мен іскерлігін қалыптастыру ғана емес, сонымен бірге оқу процесінде жаңа білімдерді алуға жағдай жасау болмақ. Осылайша, креативтілік педагогиканың негізгі міндеті жоғарғы шығармашылық потенциалға ие, әлеуметтік белсенді тұлғаны тәрбиелеу болып табылады.

Креативтілікті дамыту педагогикалық іс-қимыл кешені ретінде жүргізілетін, нәтижесінде студент-зерттеушінің креативтік тұлғасын, оның мотивациясы мен шығармашылық қызметке дайындығын қалыптастыруға бағытталған педагогикалық үрдістің дамыту функциясының негізгі құрамдас бөлігі деп есептейміз.

Жоғарғы мектепте студенттердің креативтілігін арттыру оқытудың жоғарғы курстарында қолданған тиімді, себебі студенттерде алғашқы бірнеше жыл ішінде игерген кәсіби білімдер негізінің болуы педагогикалық үрдістің креативтік құрамдас бөлігінің қызмет етуі үшін қажетті шарт болып табылады. Сондықтан креативтілікті дамыту болашақ маманның кәсіби дамуының жоғарғы сатысы ретінде қарастырылады.

Болашақ мамандарды оқыту, әсіресе жоғары курстарда проективті іс-әрекет қағидалармен сәйкес құрылуы тиіс. Оқытудың мұндай ұйымдастырылуымен студенттер тұлғасының неғұрлым толық өзіндік ұйымдастыруының алғы шарттарын жасайтын өзіндік құрылым мен ұйымдасу іскерліктерін дамытуға себепші болады.

Біздің ойымыз бойынша, тұлғаның креативтілік қасиеттері маманның кәсіби және әлеуметтік құзыреттілігіне жинақталуы керек. Сонымен қатар өзіндік дамудағы қасиеттер ескерілуі тиіс.

Оқу мазмұны болашақ маманның өзіндік жұмыспен айналысуын күшейтуге бағдарлануы тиіс, ал оқытушы оқу процесін қадағалайтын кеңесші ретінде болуы тиіс.

Ғылым мен техниканың шарықтаған заманында өмірге икемді, әр салада өзін таныта білетін, тыңнан жол таба алатын белсенді ұрпақ жоғары оқу орындарында инновациялық оқыту арқылы креативтілігін қалыптастыру негізінде қаланады. Инновациялық оқыту арқылы креативтілікті қалыптастыру — жеке тұлғаның сапалық қасиетін дамытатын, рухани құндылықтарды игерудің бірден-бір жолы.

Инновациялық оқыту — дәстүрлі, нормативті оқытуға қарағанда білім игерудің ерекше, баламалы үлгісі, педагогтің жеке басының позициясын демократияландыру және бірлескен, өнімді шығармашылық іс-әрекетке жұмылдыру арқылы педагог пен студенттің жеке басын дамытуды қамтамасыз ететін процесс. Оқу ынтымағының, сипатын өзгерту алдағы белгісіз болашаққа жоғары әзірлігін жасайды, жаңа жағдайларда студенттердің бірлескен әрекеттерге қабілетін дамытуды көздейтін білімді игерудің ерекше үлгісі.

Инновация бұл дайын жаңалық ендіру немесе тексеруден өткізу емес, бұл жаңалықты өз ортасынан іздеп табу, оның негіздемесін жасау, сынақтан өткізу, тарату секілді процестерді қамтиды.

Оқытудың инновациялық әдістері студенттермен өткізілетін барлық аудиториялық сабақтардың түрлерінде қолданылуы тиіс. Бұл әдістер мұғалімге әр түрлі оқу жағдайларын модельдеуге көмектеседі. Мәселен, дәріс, эвристикалық әңгімелесу, проектті топтар, іскер ойын-видеоконференция, интернеттегі семинар-конференция, компьютерлік графиканы қолдану арқылы кәсіби тапсырмаларды модельдеу сияқты белсенді әдістің қосындысы оқытушыға студенттерді идеяларды жинақтауға, ойлауға, олардың өзіндік шығармашылық дамуын қамтамасыз етуге көмектеседі.

Жүргізілген зерттеулер нәтижесі педагогикалық үрдіс барысында креативтік құрамдас бөліктің табысты жүргізілуін сипаттайтын төмендегідей бағыттарды анықтауға мүмкіндік берді:

- 1) білім беру процесінің тұлғалық-бағдарлану бағыты;
- 2) белсенді өзара әрекет жасау және ынтымақтасу әріптестік көзқарасын бекіту кезіндегі оқытушының студенттерге деген қарым-қатынасын өзгертуі;
- 3) білім қызметтеріне өзгеріс енгізу, оны меңгеру барысында қайталау сипатта болуын жояды және өнімді шығармашылық процесс ретінде іздену-ойлау қызметін алуан түрлі формаларда ұйымдастыра алуын қамтамасыз етеді;
- 4) креативті студент тұлғасын дамыту топтық өзара әрекеттесу, тұлғааралық және кәсіби қарым-қатынасқа бағытталуы.

Креативтілікті дамытуда төмендегідей ерекшеліктерді ескеруді жөн санаймыз: студенттерге зерттеу саласын және оған қажетті ақпаратты өз бетінше таңдау мүмкіндігін бере отырып, оқу процесіндегі студент пен оқытушының әріптестігі. Осы орайда маңызды сәттердің бірі меңгерілуге тиісті дайын, жүйелендірілген білімнің болмауы; яғни студент білімін өз бетінше жүйелейді; студент өзі алған көптеген әсерлерден, білім мен түсініктерден өзінің креативтік жобасын құратын болады. Тексеруден өткен ақиқат, қоғамда қалыптасқан қағидаларға қайшы келмейтін білімге қарағанда, студенттің — шығармашылық субъектісінің өзі әрі қарай жүйелеуді және реттеуді талап ететін қарама-қайшы ақпарат, бір-бірімен сәйкес келмейтін мәлімет оқыту процесінің негізгі элементіне жатады.

Осы ретте оқытушы студенттің өзін-өзі дамытудың қозғаушы күші және көздері ретінде мақсатқа сәйкес ішкі қарама-қайшылық тудырады.

Педагогтар таңдаған тиісті әдістермен жүзеге асырылатын студенттердің белсенділігі мен өз бетінше жұмыс жасауға негізделген қызметі оқыту барысындағы қарама-қайшылықты шешудің

басты шарты болып табылады. Осы негізгі түйін оқытушылардың студентке осы жағдайды жасағанда ғана жүзеге асырылады, сол себепті оның қызметі оқыту процесінің алға жылжып отыруының объективті шарты болып есептеледі.

Бірқатар зерттеушілер (Е.И.Щебланова, И.С.Аверина) пәнаралық көзқарасқа негізделген, ықпалдастықпен оқытуды жүзеге асыруда психиканы кешенді дамытудың тиімділігін атап көрсетеді [3]. Оқытудың мұндай тиімділігі зерттелген:

1) проблемаларды шешудегі қабілеттер мен зерттеу жұмыстарындағы қабілеттілікті ынталандыра отырып, жоғары деңгейдегі өнімді ойлауды дамыту;

2) өздігінен оқуды қамтамасыз ету (оқуды тұлғаның өзі басқаруындағы процесі ретінде ұйымдастыру);

3) ұсынылған жаңа идеяларды ынталандыру;

4) әр алуан материалдар, тәсілдер мен формаларды зерттеумен жасалған жұмыстарды мадақтайды, ынталандырады;

5) студенттердің өздігінен танып-білуінен өздігінен түсіну қабілетін дамытады;

6) студенттерді әрбір адамның жеке ерекшелігін сыйлауға тәрбиелеу. Кең ауқымды ойлауды үйрене отырып, студенттер әлемін біртұтастығын, ондағы барлық дүниенің кішіден бастап үлкенге дейін өзара байланыстылығын ұғады. Бұл әлемдегі деген адамгершілік қатынасының қалыптасуы үшін негіз болады.

Тұңғыш рет пәнаралық көзқарас принципі шетел тәрбиесінде дарынды тұлғаны оқытуда әзірленді.

Тақырып әр түрлі пәндерді байланыстыруға, қосуға мүмкіндік беретін жалпылау топтар арқылы ашылады. Кез келген жалпылауды әр түрлі лингвист, әдебиетші, тарихшы және өнертанушы көзқарасымен зерделу мүмкіндігі студенттердің шығармашылық ойлауы мен олардың проблемаларды шешу қабілеттерін дамытуға әсерін тигізеді және болашақ педагог бойында тұтас шығармашылық ойлауды, жеке заңдылықтарды диалектиканың негізгі заңдарымен салыстыруға үйренуді қалыптастырады.

Осылайша, педагогикалық процесте инновациялық әдістерді пайдалану арқылы креативтілікті дамыту мақсатты ұйғарымдардың, оқытушы қызметі мен студент қызметінің, сонымен қатар «оқытушы-студент» қатынасының өзгеруін қарастырады:

I. Мақсатты ұйғарымы. Білім беру процесінің мақсаты оқушыны дамыту, студентті ғылымға, зерттеу жасауға, өзін-өзі дамытуға мүдделі субъектіге айналдыратын оқу қызметін қалыптастыру болып табылады. Кез келген білімнің шегі оның өз қызметінің нәтижесі болмақ. Білім беру процесі барысындағы оқытушы — студент арасындағы диалог, алға қойылған мақсаттарға қол жеткізудің қажетті шарты болады.

II. Оқытушының қызметі. Оқытушы оқушылардың бірлесіп жасап жатқан жұмыстарына сүйене отырып, өз бетінше ізденуді жүргізетін оқу қызметін ұйымдастырушы болады. Оқытушының функциясы — түсіндіру, мәселені жеткізу, алайда оқушы негізгі тұлға — қызмет субъектісі.

III. Оқушының қызметі. Оқушы қызмет субъектісі болып табылады. Қызмет ету студенттің өзінен басталуы қажет. Бұл орайда проблемалық-ізденушілік және жобалық оқыту тәсілдерін пайдаланған жөн.

IV. Бұған дейін ескерткеніміздей, «оқытушы-студент» қарым-қатынасы субъектілі-субъективті болып қалыптасады. Оқытушы оқушының рефлекстік ойлау жүйесін және өз пікірін қалыптастыру мақсатымен оның жеке мүмкіндіктерін дамыту үшін жағдай жасай отырып, студенттің жұмысын ұйымдастырады.

Сол себепті біз болашақ мамандардың креативтілігін дамытуда педагогикалық үрдісті жетілдірудің шарттарын әзірлей алдық:

- креативтілік құрамдас бөлікті ескере отырып, оқытушының оқыту материалын жүйелі жеткізуі;
- материалды түсіндіру кезінде студенттің өзін креативтік қызметке бағыттау;
- креативті зерттеулер кезінде студенттердің өз бетінше ғылыми іздену мүмкіндіктерін дамыту;
- жеке тұлғаға бағытталған тәсіл;
- болашақ педагогтардың өз бетінше өзіндік креативтік қызметін қорытындылай және ғылыми негіздемені жасай алуы;
- проблемаларды шешудегі қабілеттер мен зерттеу жұмыстарындағы қабілеттілікті ынталандыра отырып, жоғары деңгейдегі өнімді ойлауды дамыту;

– мұғалімнің инновациялық іс-әрекетке даярлығы, инновациялық мінез-құлқы мәдениетін дамытуы.

Инновациялық педагогикалық технологиялар кез келген пәнді оқыту барысында мұғалімдердің ой-өрісінің кеңейіп, кәсіби даярлық деңгейін көтеріп, шығармашылықпен жұмыс істеуге, жаңашыл тәжірибешілер мен әдістемелерді кеңінен пайдалануға және білім беруді жаңашылдық тұрғысынан жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Педагог — білім беру іс-әрекетінің субъектісі ретінде оқытудың небір жаңа әдіс-тәсілдерін, формаларын жүзеге асырушы басты тұлға. Сондықтан білім берудегі барлық оңды өзгерістер мұғалімнің жаңаша ойлау тәсілімен, жаңа шығармашылық іс-әрекеттерімен, жаңа педагогикалық гуманистік құндылықтармен тікелей байланысты болады. Қазіргі таңда болашақ мамандарға деген көзқарас пен қарым-қатынаста оларды объект деп қарамай, дамушы тұлға ретінде қабылдап, оқу-тәрбие жұмысын осыған лайық өзгерістерге сай, қазіргі педагогикадағы тұлғаны қалыптастыруға бағытталған жаңа технологияны енгізудің қажеттілігі туындап отыр. Ал жаңа технологияны пайдаланудың мақсаты — міндетті деңгейдегі білімді қалыптастыра отырып, шығармашылық деңгейге жету [4].

Қорытындылай келе, оқыту үрдісіне деген жаңа көзқарас инновациялық оқытуды пайдалану өзіндік ойы бар, зерделі креативті тұлға дамытуға алып келеді.

Әдебиеттер тізімі

1. Креативная педагогика: методология, теория, практика / Под ред. Ю.Г.Круглова. — М.: МГОПУ им. М.А.Шолохова, Изд. центр «Альфа», 2002. — 218 с.
2. Гилфорд Дж. Три стороны интеллекта // Психология мышления / Под ред. А.М.Матюшкина. — М.: Просвещение, 1965. — 341 с.
3. Сластенин В.А., Подымова Л.С. Педагогика: Инновационная деятельность. — М.: Просвещение, 1997 — 280 с.
4. Морозов А.В., Чернилевский Д.В. Креативная педагогика и психология. — М.: Академический проект, 2004. — 256 с.

УДК 378.1

А.Ж.Байоразова

Казахский национальный педагогический университет им. Абая, Алматы

ПОЗНАВАТЕЛЬНЫЙ ИНТЕРЕС КАК СРЕДСТВО ОБУЧЕНИЯ

Мақалада танымдық қызығушылық оқытудың күшті құралы ретінде көрінетіндігі айтылады. Оқу үдерісінде оқушының танымдық қызығушылығын дамыту үшін, оқушының ішкі күшін есепке ала отырып, соған сүйену керектігі және оның ішкі түйсігін, қиял әлемін, сезімін, әсерін ескеру керектігі қарастырылады. Сабақтан тыс қызметтің оқушылардың танымдық белсенділік құруы — олардың барысында қатынастың ерекше түрін көрсету. Осы қатынас білімдердің дербес тауып алуында оқушылардың қажеттілік құруына жағдай жасайды.

The cognitive interest is reviewed in the article and as facility of education becomes reliable only when it's used in the arsenal of developing education facilities making a way to innovation elements in development of students and opening its prospects. Shaping to cognitive activity schoolboy in fixed activity is reached in process of their contact as person of the type of the interaction. Given contact promotes shaping to need schoolboy in independent aquisition of the knowledges, skills and skill, creative their use and development of the firm cognitive interest.

Познавательный интерес — явление многозначное, поэтому на процессы обучения и воспитания он может влиять различными своими сторонами. В педагогической практике познавательный интерес рассматривают часто лишь как внешний стимул этих процессов, как средство активизации познавательной деятельности ученика, как эффективный инструмент учителя, позволяющий ему сделать процесс обучения привлекательным, выделить в обучении именно те аспекты, кото-